

BEELDKWALITEITSPLAN ZUIDFLANK RHEDEN

RICHTLIJNEN VOOR DE GROENE ZUIDRAND VAN RHEDEN

2018

COLOFON

gemeente Rheden

Team Beleid Domein Ruimte
december 2018

Vormgeving: Het Ontwerpmotief

INHOUDSOPGAVE

H1 INLEIDING

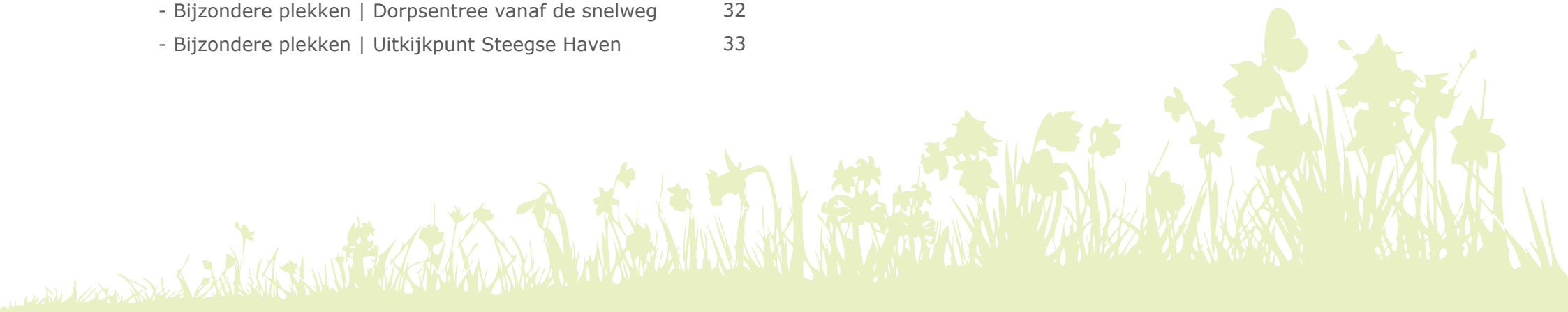
Aanleiding	5
Waarom een Beeldkwaliteitsplan?	6
Beeldkwaliteitsplan als leidraad	7

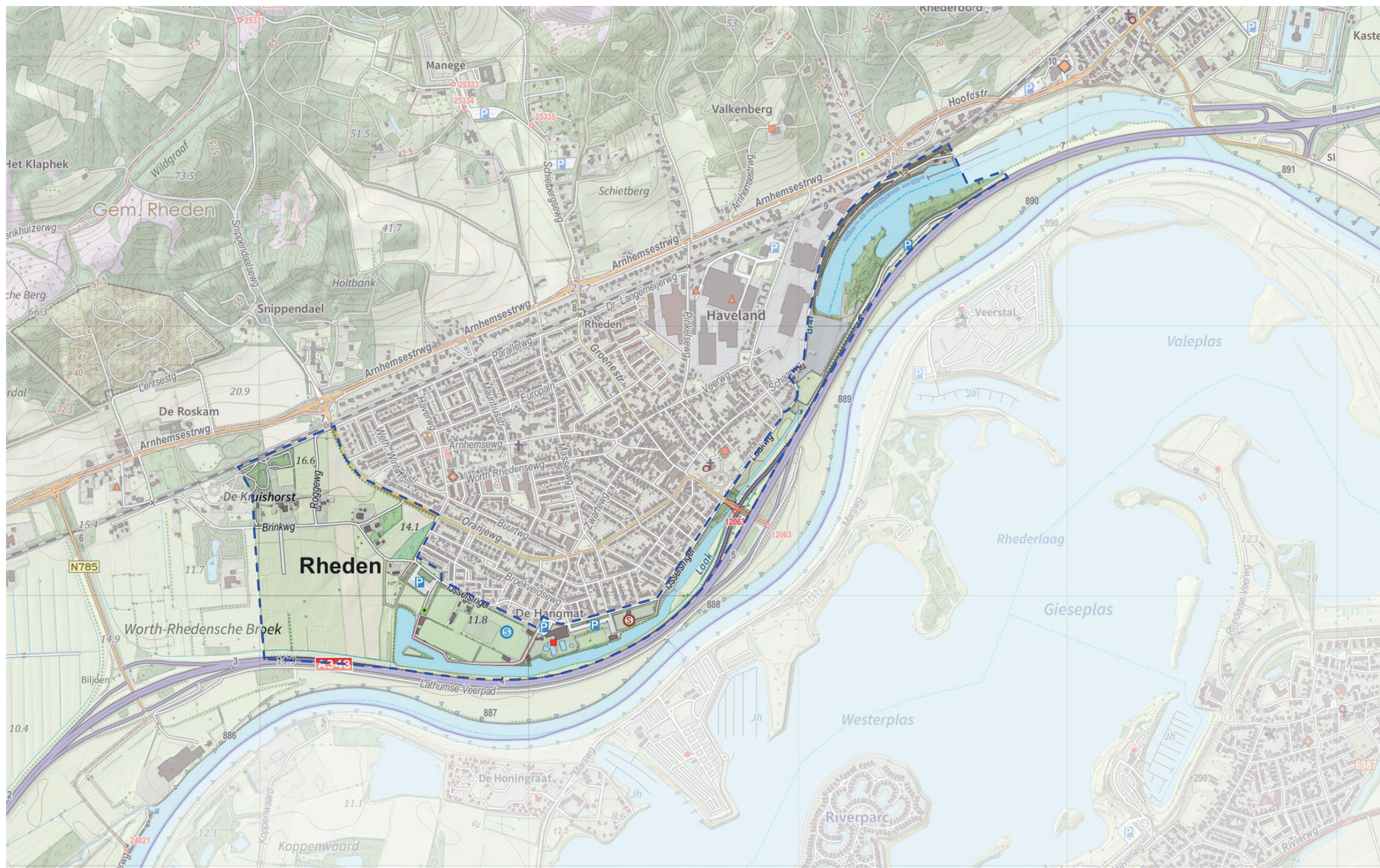
H2 SPELREGELS BEELDKWALITEIT ZUIDFLANK:

EENHEID BINNEN DIVERSITEIT

Spelregel 1: Meer samenhang en eenheid: paden	11
- Recreatiepad	13
- Overige paden	15
Spelregel 2: Meer samenhang en eenheid: de Laak	17
- Watergang de Laak	19
Spelregel 3: Meer samenhang en eenheid: parkmeubilair	21
- Parkmeubilair	23
Spelregel 4: Ruimte voor bijzondere plekken	25
- Bijzondere plekken Rustplek Brinkweg	27
- Bijzondere plekken Natuurspeeltuin	28
- Bijzondere plekken Uitkijktoren	30
- Bijzondere plekken Dorpsentree vanaf de snelweg	31
- Bijzondere plekken Uitkijkpunt Steegse Haven	32

Spelregel 5: Koester de diversiteit:	
deelgebieden met een eigen sfeer	35
Deelgebied 1: Worth-Rheden	36
Deelgebied 2 en 3: Dorpspark De Laak	38
Deelgebied 4: Steegse Haven	42
Meer informatie	45

Plangebied Masterplan Zuidflank Rheden

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

AANLEIDING

In november 2017 is het Masterplan Zuidflank Rheden door het College van B&W vastgesteld. Het plan vormt één van de onderdelen uit het uitvoeringsprogramma van de Structuurvisie Rheden, mijn dorp vanmorgen, 2014. Er leefden in het dorp al langer wensen voor dit groene gebied aan de rand van Rheden, die in dit plan concreet worden gemaakt. Bewoners, eigenaren en gebruikers zijn intensief

betrokken bij het maken van het plan. De komende jaren wordt dit plan in delen tot uitvoering worden gebracht. Meer informatie over het Masterplan vindt u op www.rheden.nl/zuidflankrheden. Het Beeldkwaliteitsplan Zuidflank Rheden is een aanvulling op het Masterplan. Het Masterplan gaat in op de ruimtelijke opgaven in dit gebied. Het Beeldkwaliteitsplan geeft invulling

aan de spelregels voor de beeldkwaliteit van de openbare ruimte in dit gebied. Het dient als kader en inspiratiebron bij het ontwerp, de inrichting en het beheer. Het geeft met beelden inzicht in de toe te passen materialen, gewenste uitstraling en beeldkwaliteit van de openbare ruimte in het gebied.

WAAROM EEN BEELDKWALITEITSPLAN?

Eén van de hoofduitgangspunten van het Masterplan Zuidflank is het verbeteren van de beeldkwaliteit en uitstraling van de openbare ruimte in dit gebied. Het gebied is in zijn huidige staat op veel plekken rommelig, sleets en onsamenhangend. De Zuidflank is toe aan een opknapbeurt. Dit staat als volgt in het rapport omschreven: "In het gehele plangebied streven we naar het verbeteren van de beeldkwaliteit en uitstraling van de openbare ruimte. Eenheid, beheerbaarheid, gebiedseigenheid en duurzaamheid zijn belangrijke uitgangspunten bij de keuze, toepassing en het beheer en onderhoud van materialen." (pag. 29, Masterplan Zuidflank Rheden 2017)

BEELDKWALITEITSPLAN ALS LEIDRAAD

Dit Beeldkwaliteitsplan geeft inzicht in de gewenste sfeer en uitstraling van de openbare ruimte in het gebied en de materialen die daarbij horen. Het gaat daarbij om alles wat zich in de buitenruimte bevindt: groen, water, verhardingen, paden, wegen, hekwerken, sport- en spelvoorzieningen, bebordingen, parkeervoorzieningen, verlichting en parkmeubilair.

Het Beeldkwaliteitsplan is de leidraad en het naslagwerk voor iedereen die zich binnen dit gebied bezighoudt met de openbare ruimte en de zichtbare private buitenruimte. Van ontwerp en aanleg tot en met het beheer en onderhoud, nu en in de toekomst. De beleving van de openbare ruimte houdt niet op bij de eigendomsgrenzen van de gemeente. Daarom is dit Beeldkwaliteitsplan ook bedoeld als inspiratiedocument voor alle gebruikers, eigenaren en bewoners in het gebied. De keuze voor toe te passen materialen en de exacte inrichting van de openbare ruimte staat hiermee echter nog

niet vast. De definitieve keuze wordt op basis van dit Beeldkwaliteitsplan en het Masterplan in samenspraak met alle deskundigen gemaakt bij de verdere uitwerking van de deelprojecten. Het Beeldkwaliteitsplan is hierbij een leidraad, het is geen blauwdruk. De in dit document beschreven materiaalkeuze staat in principe voor het

nagestreefde beeld. Indien er door middel van een ander type materiaal hetzelfde beeld bereikt kan worden, wordt dit meegenomen in de overweging bij de definitieve materiaalkeuze.

De getoonde beelden geven een indruk van de gewenste uitstralingen.

Kansen voor klimaat en circulariteit en in de Zuidflank

Er liggen in de Zuidflank kansen op meer vlakken dan alleen de ruimtelijke opgave. Deze kansen worden benut en gekoppeld aan de opgave. Hieronder vallen onder andere de thema's klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit, sociale kwaliteit en circulaire economie.

Circulariteit houdt in dat je bewuster omgaat met de herkomst, productie, levensduur en eindverwerking van materialen. Zo voorkom je onnodig gebruik van nieuwe grondstoffen, zorg je ervoor dat producten goed te recyclen zijn en bestaat er geen afval meer, alleen grondstoffen.

De gemeente heeft ambities als het gaat om het bewerkstelligen van de transitie naar een circulaire economie. Met de Rhedense Startnotitie uit 2016 zijn de "circulaire kaders" vastgelegd op basis waarvan de eerste stappen gezet konden worden. In het Actieplan Circulaire Economie uit 2017 zijn 11 projecten gedefinieerd om op korte termijn daar invulling aan te geven. Een van deze kansrijke korte termijn projecten is de circulaire inrichting van de openbare ruimte, specifiek de ontwikkeling van het gebied Zuidflank in Rheden.

Waar mogelijk wordt het aspect circulariteit meegenomen bij de realisatie, mits het past binnen de in dit document gestelde spelregels voor beeldkwaliteit, materiaalgebruik en de gemeentekaders op het gebied van financiën, beheerbaarheid en duurzaamheid.

	Bestaande topografie		Bijzondere plek - aan het water/visstek
	Historisch Enkddorp Worth-Rheden		Bijzondere plek - sport en spel in het groen
	Landelijk gebied met relief/uitloopgebied		Gebouw - bestaand
	Dorpspark - bestaand/nieuw in te richten		Bebouw - kansrijke locatie nieuwe voorziening
	Water - bestaand/nieuw in te richten		Zichtlijnen behouden en/of herstellen
	Bos & struweel		Aanpak wateroverlast - klimaatadaptieve maatregelen
	Sportvereniging/kinderboerderij		Ontwerpopgave realisatie groene verbinding met dorp shuffle groen/parkeren/sport/spel
	Speelplek - bestaand/op te heffen		Ontwerpopgave aanpassen oeverzones en/of bodem van De Laak
	Parkeerplaats - bestaand/aanpassen en/of vergroenen		Ontwerpopgave opwaarderen dorpsentree aanpassen infra, groen en water
	Infra - bestaand		Te onderzoeken lange termijn energieverkenning
	Infra - project/herprofilieren		Te onderzoeken korte termijn ▸ verruimen vaartijden voet-fietsveer ▸ verplaatsen veer naar entreegebied
	Wandelpad - hoofdroute bestaand		Te onderzoeken lange termijn/droombeeld ▸ vaste fietsverbinding Posbank - Rhederlaag ▸ doortrekken fietspad Velp - Dieren
	Wandelpad - hoofdroute nieuw of aanpassen		
	Wandelpad/route - overig bestaand - nieuw		
	Fietspad - fietsroute		
	Bijzondere plek - cultuurhistorie & landschap		

HOOFDSTUK 2

SPELREGELS BEELDKWALITEIT ZUIDFLANK: EENHEID BINNEN DIVERSITEIT

AANLEIDING

De Zuidflank is een langgerekt gebied van ongeveer drie kilometer met hierin een grote diversiteit aan functies, inrichting en sferen. Een van de hoofduitgangspunten voor de toekomstige inrichting van de Zuidflank is het bereiken van meer samenhang en eenheid in dit gebied.

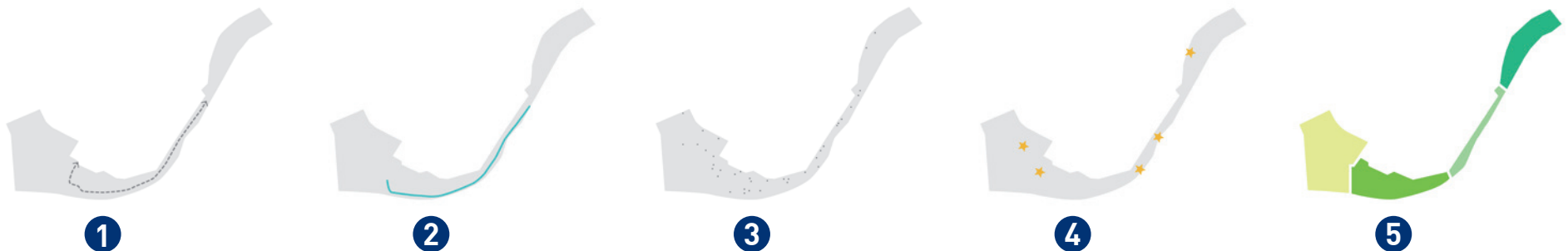
In het centrale deel van het gebied ligt de grootste opgave: dit gebied wordt groener, aantrekkelijker en parkachtiger.

Er komen meer verbindingen met het dorp, waardoor er een nieuw dorpspark voor Rheden ontstaat. Naast de opdracht om eenheid te maken, worden de huidige kwaliteiten en diversiteit aan sferen benut. Hierbij past het overkoepelende motto:

“ **EENHEID BINNEN DIVERSITEIT** ”

Dit motto is uitgewerkt in een aantal algemene spelregels voor beeldkwaliteit binnen het gebied. Deze spelregels gaan over de toepassing van materialen en ontwerpprincipes. Ze worden puntsgewijs toegelicht en verbeeld.

- 1 | Meer samenhang en eenheid: paden
- 2 | Meer samenhang en eenheid: De Laak
- 3 | Meer samenhang en eenheid: parkmeubilair
- 4 | Meer ruimte voor bijzondere plekken
- 5 | Koester de diversiteit: deelgebieden met een eigen sfeer

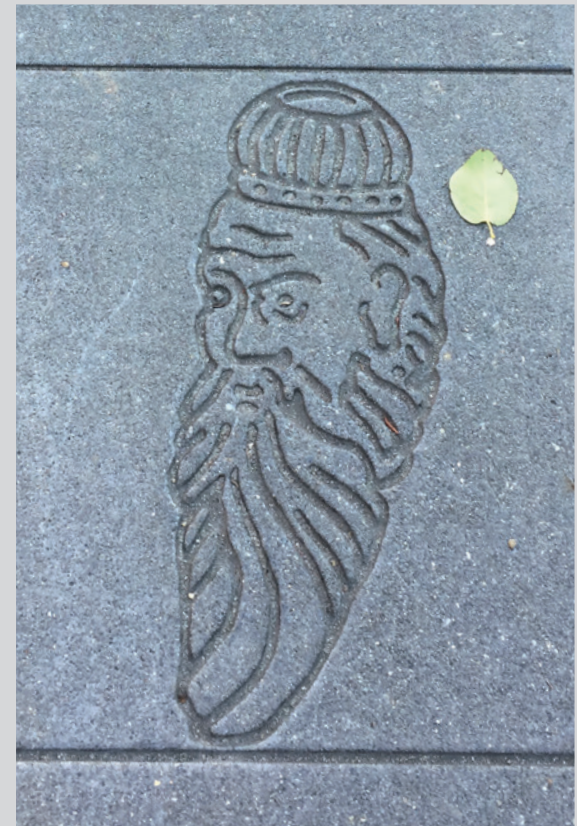

SPELREGEL 1: MEER SAMENHANG EN EENHEID: PADEN

Een belangrijke doorgaande lijn brengt eenheid en samenhang in het plangebied: het te realiseren doorgaande recreatiepad van oost naar west. Van belang voor deze lijn is de herkenbaarheid en continuïteit in het beeld. Daarbij hoort eenduidig materiaalgebruik.

De beeldkwaliteitseisen voor de overige paden in het gebied zijn hier ook beschreven.

Recreatiepad

- ▶ Het recreatiepad heeft een functionele, rustige uitstraling en is goed begaanbaar voor wandelaars, skaters en hardlopers
- ▶ Het recreatiepad wordt uitgevoerd in lichtgrijs beton met een vaste breedte van 2 meter
- ▶ Eventuele te overbruggen hoogteverschillen in dit recreatiepad worden waar mogelijk opgelost met hellingbanen in beton
- ▶ Op enkele plekken wordt er een verbijzondering in het pad aangebracht door middel van een gefreesde inscriptie. Bijvoorbeeld bij de aansluitingen van het pad op de wijk of ter markering van de ingangen van het dorpspark de Laak
- ▶ De herkenbaarheid van het recreatiepad wordt vergroot door de begeleiding van grote zwerfkeien die soms dichtbij het pad, dan weer op enige afstand in het park, gelegen zijn
- ▶ Het pad kan mogelijk over een bepaalde lengte worden uitgevoerd als vlonderpad langs het water. Dan is het continue karakter en aansluiting op het beton van belang

Overige paden

- ▶ Streef naar zo min mogelijk verschillende materialen
- ▶ Overige paden zijn smaller dan het recreatiepad
- ▶ Overige paden die aansluiten op het hoofdpad:
uitgevoerd in een halfverhardingstype, een
halfgranulaat in aardetint of asfalt met een
afstrooilaag van split in aardetint
- ▶ Gemaaide graspaden in de groene parkdelen
- ▶ Vlonderpaden in lage delen bij de Laak

SPELREGEL 2: MEER SAMENHANG EN EENHEID: DE LAAK

Naast het recreatiepad is er een andere doorgaande lijn in het gebied die zorgt voor samenhang: watergang de Laak. Bij de Laak gaat het om de beleving van het doorgaande karakter van een natte, natuurlijk laagte die zich door het gebied slingert met een aantrekkelijk beeld voor de parkbezoeker. Hier liggen volop kansen voor het vergroten van de biodiversiteit.

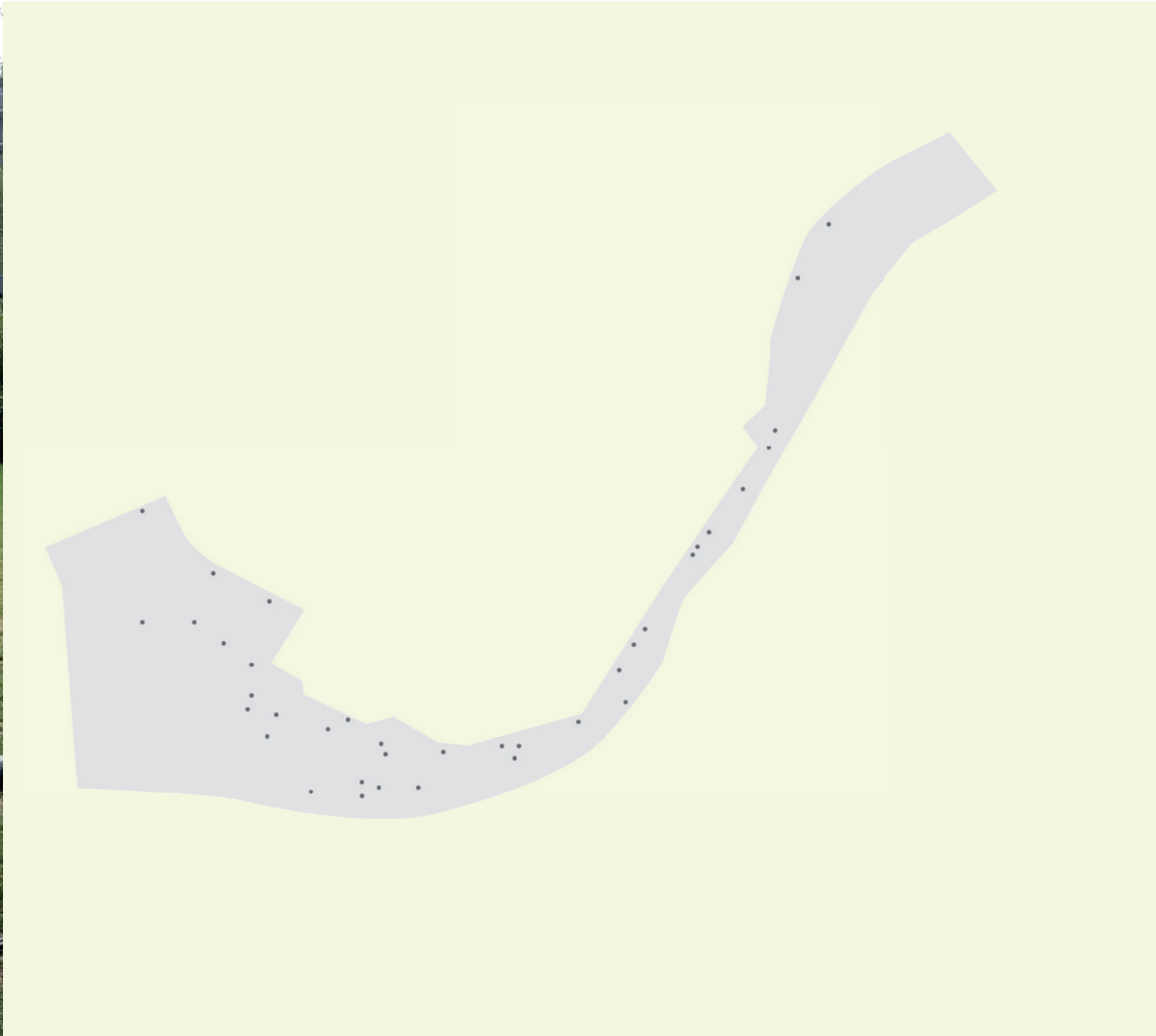

Watergang de Laak

- ▶ De Laak is goed zichtbaar vanaf het hoofdpad en vanaf de dorpsentree
- ▶ De oeverzones natuurvriendelijk vormgeven
- ▶ Verschillende watersferen voor de Laak zijn denkbaar: van een brede altijd watervoerende watergang tot een smallere watervoerende Laak met ernaast brede natuurlijke rietzones, spontane moerasbosvegetaties, natuurvriendelijke oevers en een dorpse waterkade
- ▶ Eén type vlonder, (vis)steiger en vlonderpad toepassen in hetzelfde materiaal en constructie langs de gehele Laak. Deze hebben een eenvoudige vormgeving, passend in een natuurlijke waterrijke omgeving, (bv. hout of "circulair" hout/gerecycled plastic met houtuitstraling)
- ▶ Type bruggen en/of kades verschillen van elkaar in uitstraling en materiaal. Zoek eenheid in het toepassen van één type stalen brugreling die overal wordt toegepast en aansluit bij het materiaal en de kleur van het parkmeubilair: staal in antraciet/zwart. Bij laaggelegen bruggen, vlonders, (vis)steigers of vlonderpaden, vlakbij de waterlijn of in oeverzones geen reling toepassen
- ▶ Beplantingen in de directe oeverzone van de Laak: diverse wilgensoorten, elzen en oevervegetaties

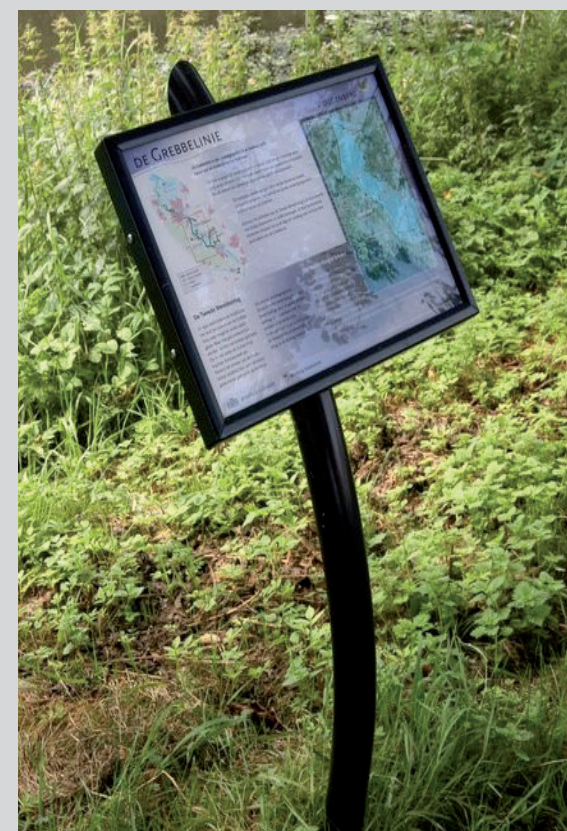
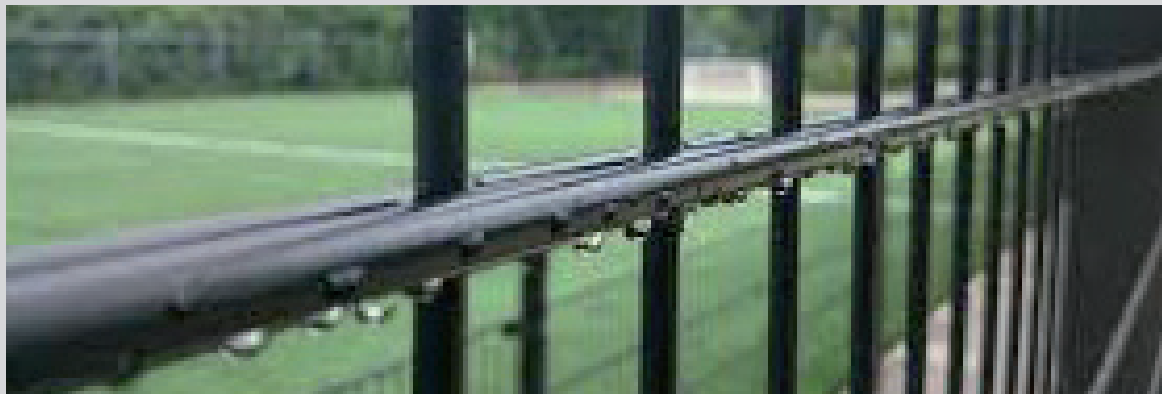

SPELREGEL 3: MEER SAMENHANG EN EENHEID: PARKMEUBILAIR

Door het eenduidig gebruik van parkmeubilair ontstaat er samenhang en eenheid in het gebied.

Parkmeubilair

- ▶ Gebruik van één type, in één kleur en hetzelfde materiaal voor hele gebied. Dit geldt voor bankjes, hekwerken, afvalbakken, fietsenrekken en bebording
- ▶ Het parkmeubilair heeft een robuuste, neutrale en functionele uitstraling. Maak gebruik van verzinkt en gepoedercoat zwart of antraciet staal in het gehele gebied
- ▶ Uitzonderingen hierop zijn mogelijk, maar zeer beperkt en alleen op de bijzondere plekken, bijvoorbeeld bij de uitkijktoren
- ▶ Uitzondering is deelgebied Worth-Rheden. Hier geldt deze spelregel NIET voor de hekwerken. Hekwerken van hout en paal en draad zijn hier passender bij het landelijke karakter van dit gebied

SPELREGEL 4: RUIMTE VOOR BIJZONDERE PLEKKEN

Op een paar locaties ontstaan bijzondere plekken met een eigen karakter en een nieuwe functie. Elke plek is ingericht met kwalitatief hoogwaardige materialen en krijgt een eigen sfeer en invulling die mag afwijken van het standaard materiaalgebruik in de Zuidflank. Hier gelden dus “eigen spelregels”. Deze zijn overigens niet vrij, voor elke bijzondere plek wordt goed gekeken naar materialen die aansluiten bij de nieuwe invulling en bij de directe omgeving.

1

Bijzondere plekken

► Rustplek Brinkweg

Verbijzonderen rustpunt en de kruising Brinkweg – Roggeweg door middel van het bestraten met gebakken rood/bruine klinkers en het toevoegen van nieuw parkmeubilair, zwerfkeien, informatiepaneel en enkele fietsenrekken. Aandacht voor aangrenzende erfscheidingen, omvormen naar meidoornhagen waar mogelijk.

2

Bijzondere plekken

► Natuurspeeltuin

Natuurlijke parkinvulling met heuvels, natuurlijke beplantingen en zwerfkeien, toepassing van natuurlijke materialen bij de elementen voor het natuurspelen. (hout, heuvels, boomstammen, zwerfkeien ed.)

3

Bijzondere plekken

► Uitkijktoren

Bijzondere architectuur en vorm toren passend in het park, hoog afwerkingsniveau en detaillering constructie. Directe omgeving uitkijktoren invullen met hoogwaardige materialen zoals gebakken klinkers, een informatiepaneel en fietsenrekken. De materialisering, architectuur en de exacte locatie van de uitkijktoren worden in een later stadium verder uitgewerkt.

4

Bijzondere plekken

- **Dorpsentree vanaf de snelweg over De Laak**
Schijnbrug over De Laak met stenige gemetselde kademuren in rood/bruine baksteen, met brugrelingen in zwart/antraciet staal. Hoog afwerkingsniveau en detaillering constructie en metselwerk. Aan te leggen verkeersplateau en wegprofiel aansluitend op de Groenestraat, in asfalt. Delen van het wegprofiel grenzend aan de kade waar mogelijk bestraten met gebakken straatbakstenen.

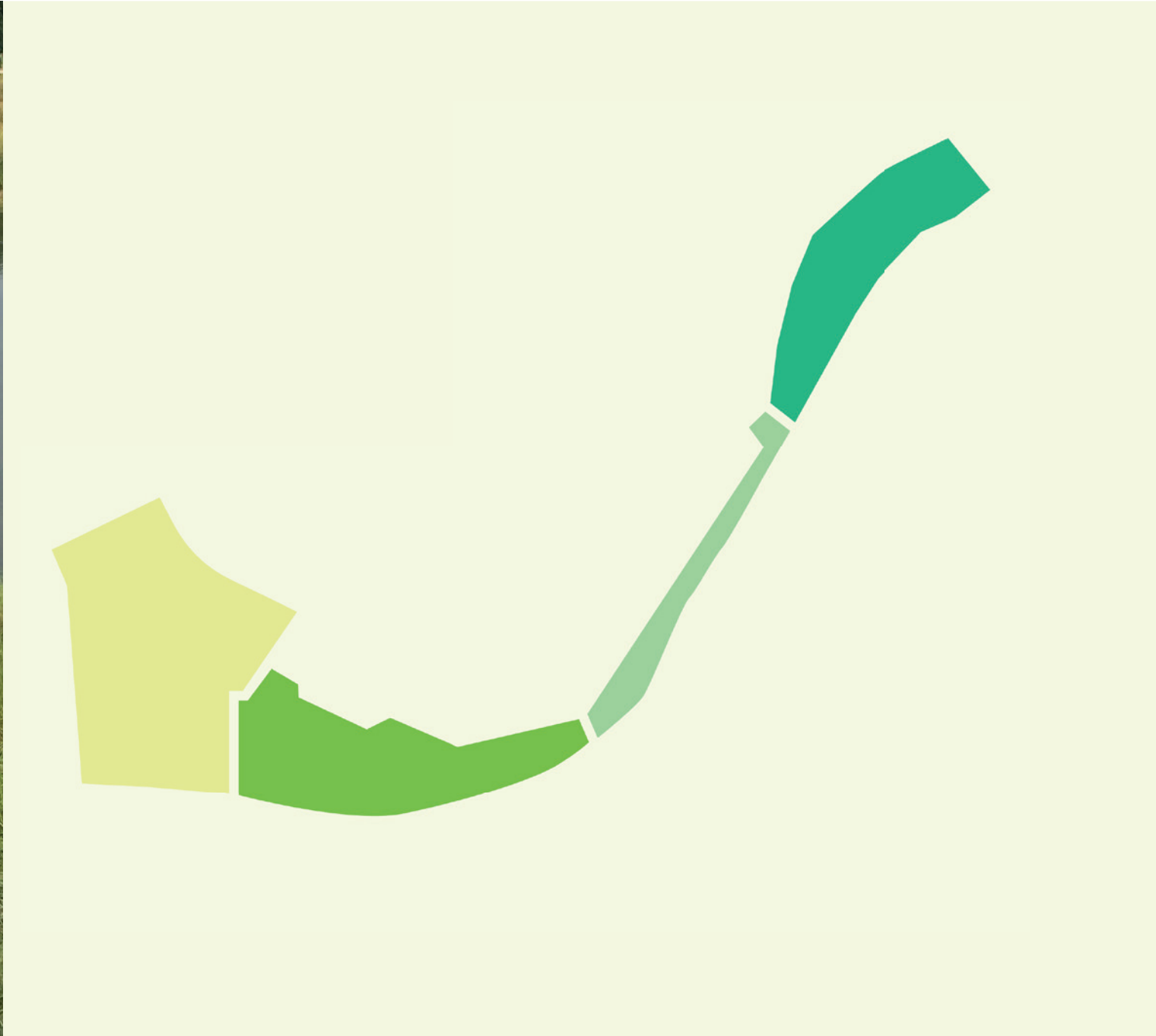
5

Bijzondere plekken

► Uitkijkpunt Steegse Haven

Balkon met stalen reling in zwart/antraciet, uitstekend over de rand van het talud met zicht over de Steegse Haven. Toevoegen informatiepaneel en enkele fietsenrekken. Openbare ruimte grenzend aan het uitkijkpunt opnieuw bestraten met luxe betonelementen.

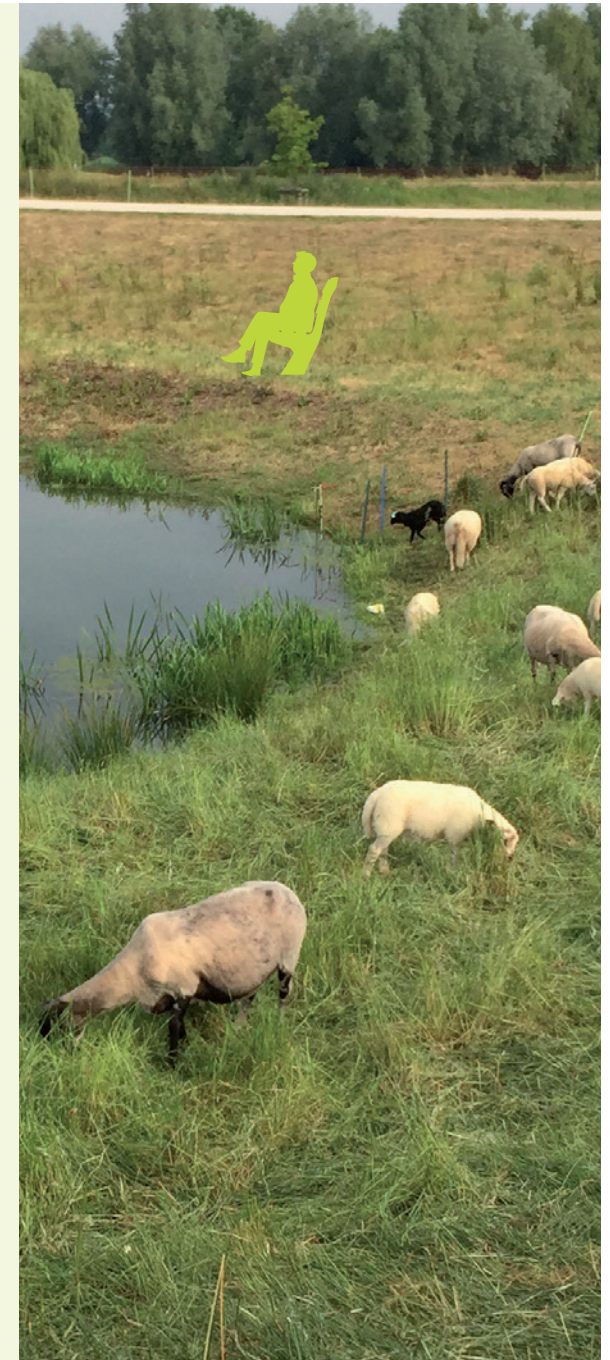

SPELREGEL 5: KOESTER DE DIVERSITEIT: DEELGEBIEDEN MET EEN EIGEN SFEER

De Zuidflank bestaat grofweg uit vier verschillende type gebieden. Het gaat om het landelijk gebied Worth-Rheden (1), het sportpark met het zwembad en erachter De Laak (2), de groene zone bij de entree van het dorp langs de IJsselsingel en de Laakweg (3) en het gebied bij de industrie rond de Steegse Haven (4). Elk van deze gebieden heeft al een bepaald karakter en functie. Hierop wordt voortgeborduurd bij de opgave die

er ligt vanuit het Masterplan Zuidflank. De ruimtelijke opgave per deelgebied verschilt. Vandaar dat per deelgebied beelden zijn opgenomen om deze verschillende sferen weer te geven. Hier moet bij de uitwerking van de ontwerpen en de keuze voor materialen op aangesloten worden. De ruimtelijke opgave voor deelgebied 2 en 3 is hetzelfde, daarom wordt dit in één paragraaf beschreven.

DEELGEBIED 1: WORTH-RHEDEN

Ruimtelijke opgave: voortborduren op bestaande gebiedskwaliteiten, versterken van het historische agrarische karakter en het buurtschap Den Brink. Door enkele ingrepen het gebied beleefbaarder, toegankelijker, natuurlijker en aantrekkelijker maken.

Kernwoorden beeldkwaliteit openbare ruimte:

- ▶ Behoud huidige verkavelingspatroon en wegstructuren
- ▶ Smalle wegen, wegen visueel niet verbreden, geen wegbelijningen toepassen
- ▶ Meidoornhagen langs de wegen en langs de erven behouden en nieuw aanplanten
- ▶ Behoud, versterken en waar mogelijk aanvullen van de lange lijnvormige beplantingen langs de perceelsranden in de broeklanden ten zuiden van de Brinkweg tot aan de snelweg
- ▶ Wandelpaden door landelijk gebied met een natuurlijke uitstraling, ofwel graspad, of smal pad in halfverharding, of smalle asfaltverharding met splitlaag
- ▶ Nieuwe hekwerken langs paden uitvoeren met natuurlijke uitstraling, bijvoorbeeld hout
- ▶ Brede berm en akkerrand met pad langs de Oranjeweg: bloemrijke uitstraling
- ▶ Aanwezigheid van (klein)vee in het gebied bepaald mede het karakter van dit gebied
- ▶ Rustpunt kruising Brinkweg – Roggeweg: zie spelregel 4, Bijzondere plekken

DEELGEBIED 2 EN 3: DORPSPARK DE LAAK

Ruimtelijke opgave: Omvormen naar Dorpspark. Deelgebieden 2 en 3 vormen in de toekomst samen het dorpspark van Rheden. Het is belangrijk dat de gebieden meer samenhang met elkaar krijgen, daarom zijn dezelfde regels van toepassing. In de huidige indeling is sporten belangrijk in deelgebied 2. Het doel is om het spel en sportkarakter hier uit te breiden en een groen en toegankelijk sportpark te creëren, gericht op meerdere doelgroepen, ook buiten verenigingsverband. In deelgebied 3 zijn de dorpsentree en de Laak belangrijk, waarbij er een representatieve dorpsentree moet ontstaan en waarbij de Laak als centrale parkstructuur door het gebied heen loopt.

Kernwoorden beeldkwaliteit openbare ruimte:

- ▶ Creëren van een groen, open, uitnodigend en toegankelijk dorpspark
- ▶ Vergroenen, ontstenen en onthekken waar mogelijk om dit te bereiken
- ▶ Ontstenen: minder verhardingen: verkleinen van de oppervlakte bestrating en stenige parkeervoorzieningen
- ▶ Parkeervoorzieningen met een groene uitstraling (deels uitgevoerd in halfopen verhardingstypen)
- ▶ Onthekken: minder hekwerken: waar toch hekwerken nodig zijn kijken naar groene alternatieven (hagen) en of lagere hekwerken
- ▶ Vergroenen: groene en transparante overgangen van dorp naar park; meer openheid en groen (gazon met bomen) aan de straatzijde
- ▶ Functionele en robuuste uitstraling parkinrichting en materialen
- ▶ Diverse typen groen toepassen ten behoeve van parkuitstraling: solitaire en groepjes bomen, bosplantsoen, sierheesters in groepen, sierplantsoen, stinzenflora, eetbaar en plukbaar groen, bijenvriendelijk groen, speelbosjes, intensief gemaaide zones groen en extensief bloem- en kruidenrijke graszones
- ▶ Kies bij nieuw groen voor inheems materiaal passend bij de sfeer van het dorpspark en het landschapstype ter plekke: de overgang van hogere esgronden naar de ijsseluiterwaarden)
- ▶ Denk bij bomen onder andere aan wilg, els, populier, eik, linde, walnoot
- ▶ Bestaande groenvoorzieningen waar nodig aanpassen, groensortiment afstemmen op rest van het gebied
- ▶ Representatief en groen plein voorzijde de Hangmat: sierplantsoen, hagen en bomen gecombineerd met een zitelement
- ▶ Aanwezigheid van (klein)vee (schapen) in het gebied bepaald mede het karakter van dit gebied, onderzoek of beheer door schapen van de parkweides mogelijk is
- ▶ Natuurspeeltuin: zie spelregel 4, Bijzondere plekken
- ▶ Uitkijktoren: zie spelregel 4, Bijzondere plekken

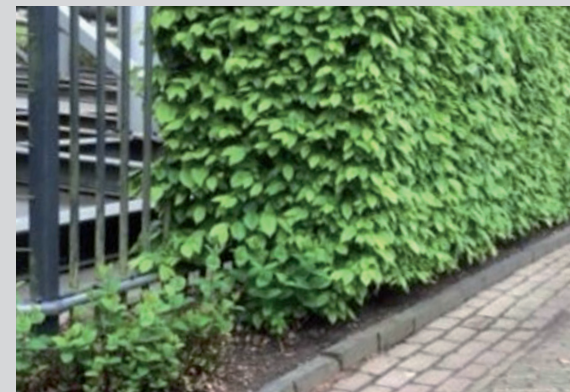
DEELGEBIED 4: STEEGSE HAVEN: INDUSTRIE EN ZICHT OP OUDE RIVIERARM

Ruimtelijke opgave: voortborduren op bestaande gebiedskwaliteiten, contrast tussen industriële sfeer enerzijds en aanwezigheid groen en voormalige rivierarm Steegse Haven anderzijds. Door enkele gerichte ingrepen het gebied beleefbaar en veiliger maken voor wandelaars en fietsers.

Kernwoorden beeldkwaliteit openbare ruimte:

- ▶ Behoud functionele inrichting weg met meer aandacht voor veiligheid van fietsers en wandelaars door het toepassen van wegbelijningen en/of strookaanduiding
- ▶ Parkeervoorzieningen met een groene uitstraling, bijvoorbeeld door middel van halfopen verhardingen, gecombineerd met verhardingen in beton
- ▶ Erfscheidingen naar de bedrijven met hoge hagen (beuk, taxus) en groen in combinatie met hekwerken
- ▶ Uitkijkpunt Steegse Haven: zie spelregel 4 Bijzondere plekken

Zicht over de Laak op dorpskerk 1930

MEER INFORMATIE?

Heeft u nog vragen over de gewenste beeldkwaliteit of materiaalgebruik in de Zuidflank Rheden, neem dan contact op met de gemeente Rheden via 026 49 76 911 of per e-mail via zuidflank@rheden.nl

Meer informatie is te vinden op de website van de Gemeente Rheden, www.rheden.nl. Daar vindt u ook het document Masterplan Zuidflank Rheden, november 2017.
